

Dronningeceller - hvad er nu det ?

Hen over forår og sommer kan man løbe på tre slags dronningeceller, når man tilser sine bier: sværmceller, skifteceller og nødceller. De sidder forskellige steder på tavlerne og har da også tre forskellige formål: Alle vigtige formål for bierne! Derfor skal man i udgangspunktet lade være med at fjerne dem.

Omvendt giver dronningeceller god information om tilstanden i bifamilien, vel at mærke når man kender og forstår forskellen på de tre typer dronningeceller.

Sværmceller

Sværmceller i udkanten af yngellejet
(Foto: Christiani og Jensens biavl).

Sværmceller har selvfølgelig med sværmning at gøre. Sværmning er biernes måde at formere sig på, dvs. grundlægge nye bifamilier for på den måde at "spredde deres frø". For bierne handler det om at sprede egne gener og samtidig kolonisere landskabet.

Sværmcellerne grundlægges ved, at bierne bygger små cellekopper rundt i kanten af yngellejet, - altså på ydersiden af den "kugle", som biernes yngel danner. Derfor finder man dem i bunden og i kanterne af den enkelte ramme. De kan også sidde inde på tavlen, men da på en de yderste tavler i yngellejet - og altid i kanten af yngellejet.

Når bifamilien er stor og i stand til at grundlægge en ny koloni, lægger dronningen æg i de små cellekopper. Derpå bygger bierne dem ud som rigtige dronningeceller. Bierne bygger fra begyndelsen mange cellekopper, som dronningen kan lægge æg i. Derfor ser vi tit helt op til 10 dronningeceller stå klar, den dag sværmningen finder sted. På den måde er bifamilien godt garderet med hensyn til at få den helt rigtige til at overtage bifamilien, når den gamle dronning er sværmet. Som biavler skal man lade være med at fjerne dronningeceller. **Man kan ikke hindre sværmning ved at fjerne dronningeceller, og skal derfor lade cellerne sidde.** Har en bifamilie først bestemt sig for at sværme, og rejselysten har bredt sig i bifamilien, er bierne i sværmerus og ikke til at stoppe. Det skulle da lige være, hvis man vælger at komme

bierne i forkøbet ved at flytte dronningen med en passende antal yngeltavler, en fodertavle foder osv. over i en ny kasse.

Skifteceller

Skifteceller placeret midt på en tavle.
(Foto: Nordsjællandske Bivener).

Skifteceller kalder man det, når der sidder en eller to dronningeceller midt på en tavle, typisk helt uden for yngellejet. Navnet har de efter, at bierne via en skiftecelle kan skille sig af med den gamle dronning. Det sker, når dronningens æglægning går ned, dronningen er skadet, eller bierne af andre årsager finder, at tiden er moden til at få sat en ny dronning på tronen.

Det starter med, at byggebierne etablerer en enkelt cellekop eller to midt i yngellejet. På et tidspunkt får bierne lokket den gamle dronning til at lægge et æg i cellekoppen. Ægget klækkes og arbejderbierne fodrer larven med gelé royale, og helt som med de andre dronningeceller går der 18 dage, fra ægget er lagt, til der kryber en ny dronning ud. Den skal en tur på parringsflugt, vende tilbage og vil så begynde at lægge æg.

Under hele forløbet går den gamle dron-

ning fortsat rundt og lægger æg. Efter at den nye er blevet parret og er gået i æglægning, går mor og datter og lægger æg sammen. Men datteren er snart moderen overlegen, hvad angår udsendelse af feromoner, og langsomt glemmer bierne at fodre den gamle dronning, og hun går til. Tronskiftet har fundet sted.

Som biavler kan man godt bruge skiftecellen, hvis man et andet sted har brug for en ny dronning. Skær forsigtigt skiftecellen ud af tavle og sæt den forsigtigt over i det stade, der skal have en ny dronning. Som ved håndtering af alle andre dronningeceller kan larven eller puppen let gå til ved rystelser.

Nødceller

Nødceller placeret der, hvor bierne i den kritiske situation kunne finde en larve af passende størrelse. (Foto: Biavl.dom)

Nødceller opstår i det øjeblik, bierne opdager, at de er uden dronning. Det sker sjældent, men når det sker, udpeger bierne straks et par celler eller så mange de kan nå at bringe i stand. Efter 12 dage kryber den første jomfru ud. Når den er parret og har uskadeliggjortsine søskendedronninger, har bifamilien overvundet krisen, og stadets bier kan fortsætte, hvor de slap. Nødceller skaber aldrig sværmning.

Nødcellerne sidder der, hvor bierne - da dronningen gik til - kunne finde larver af passende størrelse. Bierne evne til at bygge nødceller, når lokummet brænder, udnytter man i dronningeavl. I en dronningeløs bifamilie, som ikke længere kan redde skærene ved selv at vælge den eller de larver, der skal blive til en dronning, indsetter dronningeavleren små larver på række. Er bifamilien stærk vil den kunne producere op til 20 nye dronninger ad gangen. Det er den samme evne til at kunne reproducere sig selv, der gør at en bifamilie så godt som aldrig er dronningeløs. Kun når en emsig biavler går og fjerner dronningeceller og af vanvare fjerner den sidste dronningecelle, efter at bifamilien er sværmet, er den prisgivet.

